

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.пс.н. Наталия Хр. Александрова
член на научно жури за придобиване на образователна и научна
степен „Доктор”
Област на висше образование „Социални, стопански и правни науки”
Професионално направление 3.2. „Психология”-

„ГЪВКАВА СИГУРНОСТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПОЛИТИКИ НА ПАЗРА НА ТРУДА”

дисертационна разработка на
Франсоаз Маршанд
за получаване на образователна и научна степен „Доктор”
Област на висше образование: 9. Сигурност и отбрана.
Професионално направление: 9.1. Национална сигурност.
Научна специалност: Организация и управление извън сферата на
материалното производство

Дисертационната разработка разглежда един актуален проблем, който има своите отражения върху пазара на труда и хората, намиращи се на този пазар. В този контекст глобализацията на икономиката поставя тематиката за сигурността не само в центъра на международните отношения, но така също и на всички нива на живота на човека. Актуалността на изследването отразява и поставя акцент върху пазара, който оказва влияние върху потенциалът на държавите за регулиране на вътрешния пазар. Така актуалността на проучването се установява в несигурния климат като Европейските държави са задължени да преосмислят функционирането на социалната защита. Всичко това е подчертано в дисертацията на Франсоаз Маршанд, като тя изтъква, че професионалният живот става все по-рисков, растат напрежението на пазара на труда, деструктурирането на социалните придобивки и се наблюдават големи загуби на социалните системи. Струва ми се, че актуалността и анализа на изследването разглежда новият социален модел и понятието за сигурност в работата в рамките на флексигурността.

Хипотезата на изследването е добре формулирана и разкрива основните аспекти на дисертацията. Така флексигурността е един неизбежен социален модел, което означава че „флексигурността е една структурна реформа, която се осъществява без социалната държава”. По силата на тази логика целта на

изследването е добре представена. Поставен е акцент върху анализа „за глобалността на процеса на трансформация на ниво сигурност на трудещите се, пораждащ от новия модел на флексиурността” и „приносът на доказателствата”, които уточняват дисертационната разработка.

В дисертацията се разглежда флексиурността като социален модел, за който иновативното се състои както от конституиране на либерализирането на законодателната рамка на труда така и от политическата сигурност. За европейската комисия флексиурността представлява един балансиран модел, който отговаря на нуждите за гъвкава сигурност на нормите за работа, което ще бъде споделено както от служителите, така и от работниците. В текста на дисертацията е поставен акцент върху икономическата криза, която повишава риска от отхвърляне от обществото даже взрив в обществото, който би могъл да се раздели на две: разделяйки тези, които имат добро ниво на социо-професионална адаптация и тези, които имат намалена, редуцирана активност, бездейни или имащи несигурни и деградиращи амплуа.

Разглеждането на обекта на изследването показва неговата иновативност и представя моделът на флексиурността в процес на „флексиуризация”, което позволява да се води анализа интересувайки се от основните нормативи , концепции, които насочват употребата и дефинирането що се отнася до света, до другите и самият себе си но и до политическото съдържание на сигурността.

Франсоаз Маршанд коректно анализира професионалните литературни източници и определя приносът на конструктивните теории, които формират научния апарат и обекта на проучването. Повечето схеми са конструирани, за да илюстрират приносът от анализи на флексиурността и нейното разглеждане в процеса на флексиуризацията. Дисертационният труд съдържа три части. Всяка част е разделена на четири глави, работата е разработена в рамките на 353 страници и 262 реферирани библиографски източника като единият е на български, два на холандски, 66 на английски, 193 на френски, 10 интернет източника, представящи документни източника, както и 10 официални доклада.

За мене представляваше интерес четвърта глава, която разглежда общите принципи на флексиурността:”Повечето служби и по-доброто качество е в

комбинирането на гъвкавост и сигурност. По-скоро биномът „гъвкавост-сигурност” е за предпочитане от този, на сигурността чрез стабилност. В дисертацията е обяснена философията на гъвкавостта, която почива върху една двойна новост ”Помиривай това, което е противоречиво, справедливост при заплащането и конкуренция на предприятията, и балансирай двете понятия в тази нова добродетелна двойка : гъвкавостта става съвместима със сигурността”. Тази глава уточнява съдържанието, което засяга гъвкавост и сигурност на конструктивните диспозиции, както и ученето през целия живот и активирането на политиките за работа. Остава неясно каква би трябвало да бъде „модерното” социално осигуряване. Флексиурността въвежда промени даже и в законният сборник на сигурността на службата.

Обект на втората част е аргументиране на избора на средства за теоретична подкрепа на науката на сигурността като удобна методология за анализ на политиката на флексиурността, която да бъде коректно определена. Във втората част приносите на науката по сигурността ни позволява да напишем сигурността на службата като възможен обект на тази наука. В действителност се оказва, че нуждата от сигурност на службата придава за индивида витална потребност. В този контекст теориите за сигурността са необходими за „обмисляне” контурите на понятието сигурност/несигурност, приложени в службата. Прилагайки определението на различни измерения на сигурността уточнява съдържанието и рамките на сигурността на службата.. В този текст социалното конструиране на сигурността на службата се надгражда около увереността на продължителността на връзката на службата с предприятието и тази на поддържането на ресурсното ниво.

Третата част проверява дали политическото предложение на осигуреността на професионалния живот се опира на гъвкавостта на трудовите договори, спазвайки своите обещания за баланс между двата полюса, които я изграждат. Глава дванадесета установява равностепенно разместване на понятието сигурност, базирано по-рано върху външните условия на сигурността(гарантирани от социалната държава) и върнати в рамката на флексиурността в една вътрешна сигурност базирана на индивидуалната осигуреност.

Приносите на дисертацията са представени на две нива: на научно ниво-разширяване на науката за сигурността, достигащо до един нов раздел, а именно този на пазара на труда; верифициране приложимостта на метод, произлизащ от международните отношения. Приложената методология е предложена от Waever за анализ на процеса за сигурност. Тези разработки ни дават основание да се структурира приложна схема за анализ на политиката за флексикурност. От позициите на моята компетентност е особено важно да подчертая приносът на очертаня полидисциплинарен подход – като основен теоретичен фокус на дисертацията, остава този за науката за сигурността, изборът да се вземе под внимание работите на експертите в областта на социологията и трудовата психология.

От професионалната ми гледна точка се спрях на тези важни аспекти от дисертацията, които се отнасят до социално-психологическите и конкретно психологическите приноси на представената дисертационна разработка. Оценявам усилията на докторантката да обобщава и извежда ключови, същностни тези и схващания, което тя прави в края на всяка от представените части. Авторефератът, публикациите отразяват адекватно съдържанието и основните положения, и постижения, представени в приносите на дисертацията.

Улеснена съм в привеждането на бележки и препоръки към дисертационната работа, тъй като Франсоаз Маршанд сама анализира и представя пропуските си и едновременно с това систематизирано набелязва бъдещи изследователски търсения. В този смисъл пожелавам успешни бъдещи проучвания в посока социално-психологически перспективи. Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията и това ми дава основание и убеденост за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на Франсоаз Маршанд, и за което ще гласувам с „Да”.

Рецензент:

(проф. Н. Аленсандрова)